

Regeringens proposition

1983/84:132

om anslag till statens bakteriologiska laboratorium m.m.;

beslutad den 1 mars 1984.

Regeringen föreslår riksdagen att anta de förslag som har tagits upp i bifogade utdrag av regeringsprotokoll.

På regeringens vägnar

OLOF PALME

G. SIGURDSEN

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att riksdagen under femte huvudtiteln för budgetåret 1984/85 anvisar följande anslag till statens bakteriologiska laboratorium, nämligen ett förslagsanslag av 1 000 kr. till uppdragsverksamhet, ett reservationsanslag av 1 000 kr. till driftbidrag, ett förslagsanslag av 19 247 000 kr. till centrallaboratorieuppgifter, ett förslagsanslag av 3 722 000 kr. till försvarsmedicinsk verksamhet och ett reservationsanslag av 7 200 000 kr. till utrustning. Under utrustningsanslaget beräknas bl.a. medel för vetenskaplig utrustning i överensstämmelse med propositionen 1983/84:107 om forskning (bil. 3).

Förslagsanslag föreslås bli anvisade under femte huvudtiteln för budgetåret 1984/85 med 1 900 000 kr. till Allmän hälsokontroll och med 11 573 000 kr. till Epidemiberedskap m.m. Huvudmännen för hälso- och sjukvården förutsätts därvid komma att betala kostnaderna för analyser av prov avseende vissa medfödda ämnesomsättningsjukdomar (s.k. PKU-undersökningar m.m.) fr.o.m. den 1 januari 1985.

SOCIALDEPARTEMENTET

Utdrag
PROTOKOLL
vid regeringsammanträde
1984-03-01

Närvarande: statsministern Palme, ordförande, och statsråden I. Carlsson, Feldt, Sigurdsen, Leijon, Hjelm-Wallén, Peterson, Boström, Bodström, Göransson, Dahl, R. Carlsson, Holmberg, Hellström, Thunborg, Wickbom

Föredragande: statsrådet Sigurdsen

Proposition om anslag till statens bakteriologiska laboratorium m.m.

I prop. 1983/84:100 (bil. 7) har regeringen föreslagit riksdagen att, i avvaktan på särskild proposition i ämnet, beräkna följande anslag för budgetåret 1984/85, nämligen till

Statens bakteriologiska laboratorium: Uppdragsverksamhet ett förslagsanslag av 1 000 kr.,

Statens bakteriologiska laboratorium: Driftbidrag ett reservationsanslag av 1 000 kr.,

Statens bakteriologiska laboratorium: Centrallaboratorieuppgifter ett förslagsanslag av 18 417 000 kr.,

Statens bakteriologiska laboratorium: Försvarsmedicinsk verksamhet ett förslagsanslag av 3 551 000 kr.,

Statens bakteriologiska laboratorium: Utrustning ett reservationsanslag av 2 100 000 kr.,

Allmän hälsokontroll ett förslagsanslag av 3 517 000 kr. samt

Epidemiberedskap m.m. ett förslagsanslag av 11 410 000 kr.

Jag anhåller om att nu få ta upp dessa anslagsfrågor. Jag vill emellertid först ta upp vissa frågor rörande statens bakteriologiska laboratorium.

1 Inledning

1.1 Proposition 1982/83:16 om vaccinproduktion, m.m.

Regeringen föreslog i propositionen 1982/83:16 (SoU 11, rskr 132) bl.a. att vaccinproduktionen vid statens bakteriologiska laboratorium (SBL) fr.o.m.

den 1 juli 1983 skulle bedrivas vid en organisatoriskt självständig myndighet, statens vaccininstitut, förlagd i anslutning till SBL. Vaccininstitutet skulle även tillverka veterinärmedicinska bakteriologiska preparat.

I propositionen lämnades en redogörelse för olika tidigare utredningar, som behandlat SBL:s lokalisering, verksamhet och organisation. Jag hänvisar till denna redogörelse. I propositionen avgavs förslag endast i fråga om produktionen av bakteriologiska preparat. Avsikten var att förelägga riksdagen förslag om SBL:s övriga verksamhet i en senare proposition.

Socialutskottet framhöll i sitt betänkande (SoU 1982/83:11) att frågorna om omfattningen av SBL:s centrallaboratorieuppgifter och rutindiagnostik först borde ha klarats ut. Dessa frågor måste lösas gemensamt av huvudmännen för hälso- och sjukvården och staten. Sammanfattningsvis ansåg socialutskottet att frågan om SBL:s framtida uppgifter och organisation i princip borde vara klarlagd innan ställning togs till vaccinproduktions organisation.

Riksdagen avslög prop. 1982/83:16 om vaccinproduktion m.m. och gav regeringen som sin mening till känna vad socialutskottet hade anfört om behovet av en samlad lösning av frågan om SBL:s framtida uppgifter och organisation (rskr 1982/83:132).

1.2 SBL-kommitténs betänkande

I samband med att regeringen underställde riksdagen frågan om inrättande av den nya myndigheten statens vaccininstitut tillkallades en organisationskommitté med uppdrag att lägga fram ett detaljerat förslag om organisation m.m. av vaccininstitutet och SBL. Därvid skulle särskilt förslag ges om SBL:s roll inom den mikrobiologiska och immunologiska diagnostiken.

Organisationskommittén antog namnet SBL-kommittén¹.

Sedan riksdagen hade avslagit prop. 1982/83:16, kom kommitténs arbete att omfatta en allmän översyn av SBL:s ställning som centrallaboratorium, som uppdragsmyndighet med mikrobiologisk och immunologisk diagnostik och vaccintillverkning på programmet samt som forsknings- och utvecklingsinstitution.

SBL-kommittén har den 10 februari 1984 överlämnat betänkandet (Ds S 1984:7) Arbetsuppgifter och organisation för statens bakteriologiska laboratorium (SBL).

Kommitténs förslag bereds f.n. inom regeringskansliet. I det följande lämnas under de olika anslagspunkterna en redovisning av förslagen endast i de delar som rör anslagsfrågor.

¹ F.d. landshövdingen m.m. Carl G. Persson, ordförande, finansdirektören Tord Bergstedt, länsveterinären Bengt Ehn, sekreteraren Fred Elmqvist, departementssekreteraren Ann-Christin Filipsson, professorn Lars Olof Kallings, departementssekreteraren Karin Mossler.

2. Vissa frågor rörande SBL

Sedan regeringen, på föredragning av min företrädare, förelagt riksdagen proposition om vaccinproduktion m.m. (prop. 1982/83:16, SoU 11, rskr 132), beslöt riksdagen att avslå propositionen och ge regeringen till känna som sin mening vad socialutskottet anfört om behovet av en samlad lösning av frågan om SBL:s framtida uppgifter och organisation.

SBL-kommittén har nu i betänkandet Arbetsuppgifter och organisation för statens bakteriologiska laboratorium (SBL) lagt fram förslag till en sådan samlad lösning (Ds S 1984:7).

Jag återkommer till kommitténs förslag om medelsanvisning för budgetåret 1984/85 i det följande under de olika anslagspunkterna.

Beredningen av SBL-kommitténs förslag i övrigt pågår. Jag avser att återkomma till regeringen beträffande frågan om SBL:s framtida uppgifter och organisation.

Jag vill särskilt framhålla att beredningen av ärendet inom regeringskansliet sker med sikte på att i en kommande proposition lägga fram förslag till riksdagen, som tryggar SBL:s framtid och lägger en säker grund för den fortsatta verksamheten.

I detta sammanhang vill jag erinra om att jag vid min anmälan till propositionen om forskning (prop. 1983/84:107 bil. 3) uttalade min avsikt att i förevarande proposition om SBL föreslå att 3 milj. kr. beräknas för budgetåret 1984/85 att användas i första hand för inköp av vetenskaplig utrustning. Jag återkommer härtil i det följande vid min beräkning av medelsbehovet under utrustningsanslaget.

3. Anslagsfrågor

FEMTE HUVUDTITELN

H. Allmän hälso- och sjukvård

H 4-8. Statens bakteriologiska laboratorium

Statens bakteriologiska laboratorium (SBL) är i samverkan med socialstyrelsen landets centrala organ för epidemiologiskt befolkningsskydd. Dess huvudsakliga uppgift består i att förebygga infektionssjukdomar, speciellt epidemiska. Laboratoriet utför diagnostik, framställer bakteriologiska preparat och utövar epidemiologisk övervakning. En speciell gren av verksamheten är upprätthållandet av civil och militär beredskap mot epidemier.

SBL leds av en styrelse och under denna av en föreståndare. Laboratoriet är organiserat på åtta avdelningar, nämligen bakteriologiska avdelningen, virologiska avdelningen, immunologiska avdelningen, produktionsavdelningen, epidemiologiska avdelningen, kemiska avdelningen, tekniska avdel-

ningen och ekonomiavdelningen. En självständig parasitologisk sektion är direkt underställd föreståndaren.

Program

SBL har sedan budgetåret 1970/71 tillämpat programbudgetering. Följande programindelning gäller.

1. Programmet *Diagnostiska undersökningar* omfattar diagnostiska undersökningar av prov från människa samt från läkemedel, livsmedel, vatten eller annat material.

2. Programmet *Preparatförsörjning* innefattar tillhandahållande av bakteriologiska preparat (vacciner, immunglobuliner m.fl.) och vissa hjälpprodukter för laboratoriearbete genom egen produktion eller inköp från annan tillverkare. Här ingår även leveranser till civila och militära beredskapslager.

3. Programmet *Centrallaboratorieuppgifter* omfattar funktioner för bekämpning av och beredskap mot infektionssjukdomar, speciellt epidemiska. I uppgifterna ingår verifikation av epidemiologiskt viktiga diagnoser; s. k. fagtypningar för att spåra smittkällor; introduktion, standardisering och utprovning av nya metoder; framställning och standardisering av laboratoriereagens; konferenser för att främja enhetlighet i teknik och tolkning av diagnostiska undersökningar och för avancerad fortbildning. Programmet omfattar även vissa vattenundersökningar, sterilitetsundersökningar av medicinska engångsartiklar, internationell referensverksamhet samt resurser för bekämpning av sjukhusinfektioner och cancerimmunologisk verksamhet.

Centrallaboratorieuppgifterna utgör grunden för SBL:s viktigaste funktion, nämligen att bekämpa infektionssjukdomar, speciellt epidemiska, och hålla beredskap mot dessa sjukdomar. Uppgifterna är också basen för SBL:s funktion som fackinstans till departement och socialstyrelsen i epidemiska och mikrobiologiska frågor.

4. Programmet *Försvarsmedicinsk verksamhet* omfattar utveckling av diagnostiska metoder och tillverkning av vacciner av betydelse för totalförsvaret.

5. Programmet *Epidemiologisk verksamhet* omfattar bevakning av epidemiläget i Sverige och utomlands, informations- och rådgivningsverksamhet av olika slag (inkl. undervisning), epidemiologiskt fältarbete vid utbrutna epidemier samt undersökningar för att följa befolkningens immunitet mot vissa sjukdomar.

6. Programmet *Service till utomstående* omfattar service till karolinska institutets institution för virologi vad avser lokaler, substrat, diskods, djur m.m. Vidare innefattar programmet leverans av värme och varmvatten till polishögskolan i Solna och viss destruktionsverksamhet för externa kunder.

Forsknings- och utvecklingsarbete inom programmet Diagnostiska undersökningar tar bl.a. sikte på att förbättra diagnostiska metoder för identifie-

ring av infektionssjukdomar. Det syftar också till att öka kunskapen om infektionssjukdomars uppkomst och utveckling. Forsknings- och utvecklingsarbetet omfattar även bl.a. områdena tumörvirologi, antibiotika och utveckling av snabba och arbetsbesparande testmetoder samt immunologiska reaktioner vid bindvävssjukdomar (reumatiska sjukdomar m.fl.), lever-sjukdomar och sköldkörtelsjukdomar.

När det gäller programmet Preparatförsörjning syftar forsknings- och utvecklingsverksamheten till kvalitetsförbättring av nuvarande vaccinsortiment men också till att fortlöpande i fältprövningar undersöka vacciners effektivitet.

Anslag

Medel för laboratoriets verksamhet anvisas under följande anslag:

H 4. Statens bakteriologiska laboratorium:	Uppdragsverksamhet
H 5. -"-:	Driftbidrag
H 6. -"-:	Centrallaboratorie- uppgifter
H 7. -"-:	Försvarsmedicinsk verksamhet
H 8. -"-:	Utrustning
H 9. Allmän hälsokontroll	
H 11. Epidemiberedskap m.m. (Vissa anslagsposter)	

SBL:s verksamhet berörs vidare av följande anslag för statens insatser inom den sjukdomsförebyggande verksamheten.

- E 2. Statlig kontroll av läkemedel m.m. (för viss kontroll av fabrikssteriliserade engångsartiklar)
- I 7. Beredskapslagring för hälso- och sjukvården m.m.
- I 8. Driftkostnader för beredskapslagring m.m.

Anslaget Uppdragsverksamhet är ett förslagsanslag som tas upp med ett formellt belopp på 1 000 kr. Under anslaget redovisas kostnader och intäkter för programmen 1, 2 och 6. Anslaget får i princip inte belastas. För att lösa tillfälliga eller säsongsmässiga likviditetsproblem för uppdragsverksamheten samt för att tills vidare tillgodose behovet av rörelsekapital disponerar SBL en rörlig kredit i riksgäldskontoret på 18 milj. kr.

H 4. Statens bakteriologiska laboratorium: Uppdragsverksamhet

1982/83	Utgift	1 750 863
1983/84	Anslag	1 000
1984/85	Förslag	1 000

Uppdragsverksamheten omfattar tjänster och tillhandahållande av olika preparat till andra statliga myndigheter, enskilda kunder, kommuner och

landsting samt viss export av preparat. För undersökningar och preparat uppbär SBL ersättning enligt taxa som SBL fastställer efter samråd med riksrevisionsverket. För uppdragsverksamheten gäller krav på full kostnads-täckning.

SBL

Program 1. Diagnostiska undersökningar

Antalet debiterade undersökningar framgår av följande tabell.

Antal debiterade undersökningar	1981/82 Utfall	1982/83 Utfall
Bakteriologisk diagnostik	250 667	217 975
Virologisk diagnostik	67 404	55 000
Immunologisk diagnostik	43 367	40 500
Parasitologisk diagnostik	16 669	18 900
Summa program 1	378 107	332 375

SBL:s bakteriologiska diagnostik har minskat kraftigt under den senaste 10-årsperioden. Uppdragsverksamheten för Stockholms läns landsting och övriga landet är inte reglerad i avtal. Genom rationaliseringar har SBL försökt motverka de ekonomiska effekterna av den minskade uppdragsvolymen.

Program 2. Preparatförsörjning

Programmet är framför allt inriktat på att förse den svenska förebyggande sjukvården med erforderliga vacciner och immunglobuliner. Export sker också till främst övriga nordiska länder. SBL har år 1981 träffat licensavtal med ett amerikanskt läkemedelsbolag om framställning av ett vaccin mot mässling, påssjuka och röda hund. I avtalet ingår bl.a. att SBL har ensamrätt till försäljning av detta vaccin dels på den nordiska marknaden, dels till internationella hjälpprogram i svensk regi. SBL förbereder f.n. tillverkning av vaccinet. I avvaktan på att den egna tillverkningen kommer igång sker försäljning av vaccin som importeras i form av bulkvara.

SBL:s sortiment domineras av preparat som ingår i officiellt rekommenderade och av samhället finansierade vaccinationsprogram. Under år 1981 utökade socialstyrelsen det allmänna vaccinationsprogrammet med rekommendation om vaccination mot mässling, påssjuka och röda hund vid 1 1/2 och 12 års ålder.

Fr.o.m. den 1 januari 1980 har det ekonomiska ansvaret för skyddssyppningsverksamheten övertagits av vederbörande sjukvårdshuvudman (prop. 1978/79:95 bil 2, FiU 35, rskr 335).

Taxepolitik

För uppdragsverksamheten eftersträvas full kostnadstäckning.

SBL:s taxa har betraktats som normgivande för debitering av bakteriologiska och virologiska undersökningar vid andra laboratorier inom landet. I fråga om diagnostiska undersökningar har SBL möjlighet att medge rabatter eller bonus för större kunder eller för kvantitativt betydelsefulla prov.

Taxan fastställs av SBL efter samråd med riksrevisionsverket i fråga om grunderna för taxan.

Resultatutveckling

Resultatutvecklingen för program 1-6 framgår av följande tabell (tkr).

	1981/82 Utfall	1982/83 Utfall
<i>1. Diagnostiska undersökningar</i>		
Intäkter	50 824	52 308
Kostnader	52 301	58 053
Resultat	- 1 477	- 5 745
<i>2. Preparatförsörjning</i>		
Intäkter	74 185	94 984
Kostnader	66 731	86 327
Resultat	+ 7 454	+ 8 657
<i>3. Centrallaboratorieuppgifter</i>		
Intäkter	19 163	20 374
Kostnader	19 163	20 374
Resultat	0	0
<i>4. Försvarsmedicinsk verksamhet</i>		
Intäkter	3 412	3 587
Kostnader	3 412	3 587
Resultat	0	0
<i>5. Epidemiologisk verksamhet</i>		
Intäkter	4 099	5 179
Kostnader	4 099	5 179
Resultat	0	0
<i>6. Service till utomstående</i>		
Intäkter	3 244	3 022
Kostnader	3 239	3 029
Resultat	+ 5	- 7
Summa intäkter	154 927	179 454
Summa kostnader	148 945	176 549
Rörelseresultat	+ 5 982	+ 2 905

	1982/83	1983/84
Personal	614	600

Föredragandens överväganden

För SBL:s uppdragsverksamhet gäller i princip att full kostnadstäckning för verksamheten i dess helhet skall uppnås, även om enskilda sektorer kan uppvisa över- eller underskott. Sådana över- eller underskott bör dock vara tillfälliga. Varje program bör bära sina egna kostnader.

Jag föreslår att anslaget tas upp med ett formellt belopp av 1 000 kr.

H 5. Statens bakteriologiska laboratorium: Driftbidrag

1982/83	Utgift	1 000	Reservation	–
1983/84	Anslag	1 000		
1984/85	Förslag	1 000		

Anslaget avser att täcka kostnader för forsknings- och utvecklingsarbete inom programmen 1 och 2 som inte kan täckas genom taxeinkomster.

Föredragandens överväganden

Jag föreslår att anslaget tas upp med ett formellt belopp av 1 000 kr.

H 6. Statens bakteriologiska laboratorium: Centrallaboratorieuppgifter

1982/83	Utgift	18 455 000
1983/84	Anslag	18 417 000
1984/85	Förslag	19 247 000

Detta anslag finansierar program 3. Centrallaboratorieuppgifter.

SBL

Huvudförslaget innebär en ökning av anslaget med 885 000 kr. I beloppet ingår 1 279 000 kr. för pris- och löneomräkning samt en minskning med 394 000 kr. för besparing med 2 %.

SBL föreslår att anslaget räknas upp med 5 279 000 kr. Härav är 4 milj. kr. avsett för forsknings- och utvecklingsarbete.

SBL-kommittén

Anslaget bör för budgetåret 1984/85 räknas upp med 4 448 000 kr. samtidigt som den särskilda anvisningen av medel till s.k. PKU-prov m.m. bör upphöra. Anslaget bör få användas även för statligt forsknings- och utvecklingsarbete.

Föredragandens överväganden

Med utgångspunkt i huvudförslaget föreslår jag att anslaget tas upp med 19 247 000 kr.

H 7. Statens bakteriologiska laboratorium: Försvarsmedicinsk verksamhet

1982/83	Utgift	3 558 000
1983/84	Anslag	3 551 000
1984/85	Förslag	3 722 000

Detta anslag finansierar program 4. Försvarsmedicinsk verksamhet.

SBL

Huvudförslaget innebär en ökning av anslaget med 171 000 kr. I beloppet ingår 247 000 kr. för ökade löne- och materialkostnader samt en minskning med 76 000 kr. för besparing med 2 %.

Föredragandens överväganden

Med utgångspunkt i huvudförslaget föreslår jag att anslaget tas upp med 3 722 000 kr.

H 8. Statens bakteriologiska laboratorium: Utrustning

1982/83	Utgift	2 783 112	Reservation	4 478 424 ¹
1983/84	Anslag	2 100 000		
1984/85	Förslag	7 200 000		

¹ Därav 1 360 000 kr. på tilläggsbudget.

SBL:s anskaffning av utrustning finansieras dels genom utnyttjande av detta reservationsanslag för anskaffning av utrustningsobjekt, vars värde överstiger 10 000 kr. och har en livslängd överstigande 3 år, dels genom anlitanande av resp. programanslag för utrustningsobjekt, vars värde inte uppgår till nämnda belopp. Medel motsvarande avskrivning och förräntning av utrustningskapitalet belastar SBL:s budget och inlevereras till statsverket.

SBL

SBL beräknar investeringsbehovet beträffande utrustning under budgetåret 1984/85 till 4 599 000 kr. Huvudförslaget innebär en ökning av anslaget med 164 000 kr.

SBL:s långsiktiga kapacitet styrs i stor utsträckning av de resurser som ställs till förfogande för ny- och reinvestering i utrustning. Bl.a. bestäms möjligheterna till en fortlöpande rationalisering av verksamheten i hög grad av tillgången på investeringsmedel till utrustning.

SBL-kommittén

För femårsperioden 1984/85–1988/89 föreslår SBL-kommittén att SBL:s utrustningsanslag bibehålls på ungefär nuvarande nivå, drygt 2 milj. kr. per år, för ersättningsanskaffning m.m. och att därutöver en ram på 15 milj. kr. beräknas för särskild "strategisk" utrustning. Häri innefattas inte utrustning

till en nybyggnad för vaccinproduktion. Däremot ingår ca 4 milj. kr. till utrustning för tankodling vid tillverkningen av poliovaccin.

För löpande utrustningsanskaffning för budgetåret 1984/85 bör enligt SBL-kommittén beräknas 2,2 milj. kr. Vidare bör för strategisk utrustning anvisas 6,1 milj. kr., varav 4,1 milj. kr. till utrustning för nämnda tankodling.

SBL-kommittén föreslår därför att 8,3 milj. kr. anvisas under utrustningsanslaget för budgetåret 1984/85.

Föredragandens överväganden

Jag avser att föreslå regeringen att förslå riksdagen att på tilläggsstat III till budgetåret 1983/84 bl.a. anvisa medel till utrustning för tankodling vid tillverkningen av poliovaccin.

Jag kan i övrigt godta SBL-kommitténs förslag. Jag beräknar därför 2,2 milj. kr. för löpande utrustningsanskaffning och 2 milj. kr. för s.k. strategisk utrustning.

Jag uttalade i propositionen om forskning (prop. 1983/84:107 bil. 3) att jag avsåg att i den kommande SBL-propositionen föreslå att 3 milj. kr. beräknas för budgetåret 1984/85 att användas i första hand för inköp av vetenskaplig utrustning vid SBL. I det att jag hänvisar till propositionen om forskning beräknar jag 3 milj. kr. under förevarande anslag till detta ändamål.

Sammanlagt beräknar jag således för budgetåret 1984/85 ett medelsbehov av 7,2 milj. kr. för ifrågavarande utrustningsanskaffning.

H 9. Allmän hälsokontroll

1982/83	Utgift	3 480 857
1983/84	Anslag	3 517 000
1984/85	Förslag	1 900 000

Anslaget är avsett dels för viss försöksverksamhet med allmänna och riktade hälsoundersökningar, dels för statens bakteriologiska laboratoriums kostnader för viss hälsokontroll.

Socialstyrelsen

Statens bidrag för utvärdering av försöksverksamheten i Kopparbergs och Östergötlands läns landstingskommuner med mammografiundersökningar för att spåra bröstcancer behövs även under budgetåret 1984/85 och sannolikt även under budgetåret 1985/86. Styrelsen beräknar statens andel av kostnaderna till 129 000 kr. under nästa budgetår.

Syftet med försöksverksamheten är att ge svar på frågan om allmänna mammografiundersökningar kan minska dödligheten i bröstcancer eller förbättra överlevnaden. Det bedömdes, vid starten för försöksverksamheten, att detta svar skulle kunna lämnas under budgetåret 1982/83. Denna bedömning gjordes på då tillgängliga data om bröstcancerförekomst och

tumörkaraktär. Den snabba ökningen av kunskaperna om bröstcancersjukdomen har emellertid medfört ändrade förutsättningar för bedömning av projektet. Man kan ännu inte svara på den uppställda frågan. Däremot vet man att tumörerna upptäckts tidigare i en mammograferad grupp än i en icke mammograferad grupp. Det går dock ännu inte att avgöra om detta är en fördel för kvinnorna även om vissa indicier talar i den riktningen. På grund av sjukdomens naturalhistoria, om vilken man lärt sig mycket genom de pågående undersökningarna, är det omöjligt att säkert avgöra när svaret på den uppställda frågan kan ges. Det kan dock inte ges förrän tidigast år 1985. Resultatet får – när det kommer – stora humanitära och ekonomiska konsekvenser.

SBL

Under anslaget disponerar SBL medel för att undersöka prov, varigenom kan påvisas vissa ärftliga ämnesomsättningssjukdomar (PKU, galaktosemi, hypotyreos) hos nyfödda. Antalet undersökningar uppgår till ca 300 000 årligen. De utförs f.n. kostnadsfritt för huvudmännen för hälso- och sjukvården. Ifrågasvarande sjukdomar kan diagnostiseras med hjälp av enkla bakteriologiska metoder, lämpliga för urvalsundersökningar i stor skala. Om förebyggande behandling sätts in på ett tidigt stadium kan skador och därav följande handikapp undvikas. Undersökningarna bör även i fortsättningen göras centralt av SBL.

SBL begär att anslaget för laboratoriets hälsokontrollverksamhet, som främst avser nämnda undersökningar, räknas upp med 163 000 kr. Uppräkningen avser löne- och prisomräkning med avdrag för 2 % besparing.

SBL-kommittén

Huvudmännen för hälso- och sjukvården bör enligt SBL-kommitténs mening i fortsättningen debiteras ersättning enligt taxa för SBL:s undersökningar av prov som utvisar om nyfödda lider av vissa ämnesomsättningssjukdomar (PKU m.m.). Den statliga medelsanvisningen till ändamålet föreslås upphöra.

De statliga anslagen till centrallaboratorieuppgifter, epidemiologisk verksamhet och övriga driftfunktioner förutsätts av SBL-kommittén komma att även i fortsättningen vara sammantaget av ungefärligen samma omfattning som för budgetåret 1983/84, då de anvisats med tillhoppa ca 30 milj. kr. Detta innebär bl.a. att de medel, som hittills har utnyttjats för att bestrida kostnaderna för PKU-undersökningarna m.m., enligt kommitténs mening bör ställas till SBL:s förfogande även i fortsättningen.

Föredragandens överväganden

Jag beräknar för nästa budgetår 126 000 kr. för databehandling och statistisk bearbetning av resultaten från försöksverksamheten i socialstyrelsens regi med mammografiundersökning för att upptäcka bröstcancer. Jag

anser det angeläget att utvärderingen inte dröjer längre än vad som är nödvändigt med hänsyn till projektets uppläggning.

Jag delar SBL-kommitténs uppfattning att huvudmännen för hälso- och sjukvården skall betala för de PKU-undersökningar m.fl. som utförs av SBL åt huvudmännen. De har emellertid inte budgeterat medel härför för innevarande kalenderår. Jag är därför beredd att beräkna medel för ändamålet t.o.m utgången av år 1984. Kostnaderna för proven bör alltså debiteras huvudmännen fr.o.m. den 1 januari 1985.

För undersökningar vid SBL av ifrågavarande ämnesomsättningssjukdomar beräknar jag mot nämnda bakgrund 1 774 000 kr. för kostnaderna under ett halvt år.

Anslaget bör föras upp med 1 900 000 kr.

H 11. Epidemiberedskap m.m.

1982/83	Utgift	10 762 205
1983/84	Anslag	11 410 000
1984/85	Förslag	11 573 000

Anslaget kan betecknas som ett allmänt beredskapsanslag för hälso- och sjukvården såvitt avser smittsamma sjukdomar.

Från anslaget utgår ersättning för vissa kostnader och förluster som uppkommit på grund av myndighets ingripande för att förhindra spridning av smittsam sjukdom. Bestämmelserna i ämnet finns i kungörelsen (1956:296) om ersättning i vissa fall vid ingripanden i hälsovårdens intresse och lagen (1956:293) om ersättning till smittbärare (ändrad senast 1982:370). Från anslaget bekostas också planläggning av epidemiberedskap inom riket, medicinsk katastrofberedskap m.m.

Från anslaget bekostas även den epidemiologiska verksamhet, som bedrivs vid statens bakteriologiska laboratorium (SBL).

Socialstyrelsen och SBL

Beräknat medelsbehov för verksamheten under budgetåret 1984/85 är följande.

1.	<i>Socialstyrelsen</i>	
	Planläggning av epidemiberedskap inom riket	29 000
	Medicinsk katastrofberedskap	47 000
	Diverse kostnader, främst för epidemiförebyggande åtgärder med avseende på den internationella trafiken	125 000
		<hr/>
		201 000
2.	<i>SBL</i>	
	Epidemiologisk verksamhet	4 247 000
	Civil beredskap	250 000
		<hr/>
		4 497 000

1. Socialstyrelsen begär en uppräknig av anslaget för nästa budgetår med 12 000 kr. för pris- och löneomräkning.
2. Den epidemiologiska verksamheten vid SBL avser epidemibekämpning, rapportering samt rådgivning och information. Anslaget är avsett att täcka utgifterna för den epidemiologiska basorganisationen vid SBL. Anslaget bör räknas upp med 276 000 kr. för löne- och prisomräkning.
3. Enligt regeringens uppdrag undersöker SBL f.n. olika möjligheter att begränsa kostnaderna för beredskapslagring av influensavaccin.

Föredragandens överväganden

Anslagsbehovet för den epidemiologiska verksamheten vid SBL under nästa budgetår beräknar jag till 4 382 000 kr. Därvid har jag beräknat 250 000 kr. för att täcka kostnader för kassationsförluster i samband med beredskapslagring av vacciner för medicinska riskgrupper.

Jag beräknar medelsbehovet för ersättning till smittbärare m.m. till ca 7 milj. kr. och för socialstyrelsens planeringsverksamhet till 197 000 kr.

Anslaget för nästa budgetår bör tas upp med 11 573 000 kr.

4. Hemställan

Med hänvisning till vad jag har anfört hemställer jag att regeringen föreslår riksdagen att

1. till *Statens bakteriologiska laboratorium: Uppdragsverksamhet* för budgetåret 1984/85 anvisa ett förslagsanslag av 1 000 kr.,
2. till *Statens bakteriologiska laboratorium: Driftbidrag* för budgetåret 1984/85 anvisa ett reservationsanslag av 1 000 kr.,
3. till *Statens bakteriologiska laboratorium: Centrallaboratorieuppgifter* för budgetåret 1984/85 anvisa ett förslagsanslag av 19 247 000 kr.,
4. till *Statens bakteriologiska laboratorium: Försvarsmedicinsk verksamhet* för budgetåret 1984/85 anvisa ett förslagsanslag av 3 722 000 kr.,
5. till *Statens bakteriologiska laboratorium: Utrustning* för budgetåret 1984/85 anvisa ett reservationsanslag av 7 200 000 kr.,
6. till *Allmän hälsokontroll* för budgetåret 1984/85 anvisa ett förslagsanslag av 1 900 000 kr.,
7. till *Epidemiberedskap m.m.* för budgetåret 1984/85 anvisa ett förslagsanslag av 11 573 000 kr.

5. Beslut

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar att genom proposition föreslå riksdagen att anta de förslag som föredraganden har lagt fram.